भूर्भुवः तव। संवत्सरः ऋतो वह्निस्तथार्कः परिवत्सरः। इदापूर्वस्तथा सोमो ऋतुपूर्वः प्रजापतिः। ऋतुपूर्वस्तथा प्रोक्तो देवदेवो महेश्वरः। तेषां मण्डलविन्यासः प्राग्वदेव विधीयते"। प्राग्वदिति नीलमेतरक्तपीत कृष्णैः मण्डलविन्यासाः कर्त्तव्याः "प्रागवत् प्रपूजनं कार्यं होमः कार्यो यथाविधि। तिलैर्मौक्षियवैश्चैव घृतेन चितवर्णयैः। तद्विकारैश्च वा मन्त्रैर्होमभिः प्रत्यहं क्रमात्। नक्तायनस्तथा तिष्ठेत् प्राग्वद्दिवसपञ्चकम्। चैत्रशुक्लं समारभ्य पञ्चमीप्रभृतिक्रमात्। संवत्सराख्ये वर्षेतु व्रतमेतत् समाचरेत्। पूजावसाने दातव्याः सुवर्णाः पञ्च यादव!। चतुर्वेदविदे देयं शाखाभेदेन यादव!। एवैकं पञ्चकं देयं यथाशक्त्यभिदं भवेत्। यदेष्टं लोकमाप्नोति कामचारी विहङ्गमः"।

षट्पाटकव्रतं वराहपु० "शृणुष्वैकमना भद्रे! षट्पाटकमिदं व्रतम्। कथयामि महापूर्वं ब्रह्मणा कथितं मम। मासस्य कार्त्तिकस्यापि शुक्लप्रतिपदि व्रतम्। गृहीयादेवभक्तस्तु स्नात्वा दन्तादिशोधनम्। वायं सङ्कल्पमाधाय द्वितीयायामुपावसेत्। तृतीयायामपि तथा चतुर्थ्यां पारणं भवेत्। शिवं संपूजयेद्भक्त्या उपवासद्वयेऽपि च। यत्र विनोपचारेण रात्रौ दद्यात्ततो भुवि। स्वपेत् प्रातः समुत्थाय स्नात्वा देवं समर्चयेत्"।

सन्तानव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् "कार्त्तिक्यामुपवासी यः कन्यां दद्यात् स्वकर्मतः। स्वकीयां परकीयां वा नटीसङ्गमके शुभे। एतत् सन्तानदं नाम व्रतं सुगतिदायकम्"।

सन्तानाष्टमीव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "कृष्णाष्टम्यां चैत्रमासे स्नातो नियतमानसः। कृष्णमभ्यर्च्य पूजाञ्च देवक्याः कुरुते च यः। निराहारो नरः पश्चात् कृष्णस्य जगतः पतेः। उपोषितो जपन्मन्त्रं रात्रौ प्रयतमानसः। पूजायाञ्चापि कृष्णस्य सप्त वारान् प्रकीर्त्तयेत्। पाषण्डिनोविकर्मस्थान् वेदाज्ञान् वकनास्तिकान्। प्रभाते च ततः स्नातो दत्त्वा विप्राय दक्षिणाम्। भुञ्जीत व्रत पूजस्तु कृष्णस्यैव जगत्पतेः। वैशाखस्यैव शुक्लस्य पारणं हि त्रिमासिकम्। उपोषितो देवदेवं हृतेन स्नापयेत्तरिम्। आषाढे श्रावणे चैव भाद्रपदे तथा। उपोषितो द्वितीयं वै पारणं पूर्ववद्भवेत्। आश्विने कार्त्तिके चैव तृतीयं पारणं तथा। पौषे माघे फाल्गुने च चतुर्थं द्विजसत्तम!। पारणे पारणे पूर्वं हृतेन स्नापयेद्धरिम्। ब्राह्मणेभ्यो हृतं दद्यात्तथैव प्रतिपारणम्। कृत्वा व्रतं नाकमनुप्रयाति मानुष्यमासाद्य च निष्ठितः स्यात्। सन्तानदद्विज तथाऽनुतेऽसौ यावन्महीं सागरमेखलान्ताम्।

सप्तर्षिव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "चैत्रशुक्लादथारभ्य प्रत्यहं दिनसप्तकम्। [illegible] पुष्पस्य पुष्पं क्रमम्। वशिष्ठञ्च महाभागं पूजयेत् दिवसक्रमात्। कालोद्भवैः फलैः पुष्पैः गोरसैश्च फलान्वितैः। आचरेत् प्रत्यहं स्नानं बहिर्नक्तायनो भवेत्। महाव्याहृतिभिर्होमं तिलैर्नित्यं समाचरेत्। तर्पयेद्ब्राह्मणांश्चात्र फलमूलैश्च गोरसैः। वारिधान्यञ्च दातव्याः क्षीरपूर्णा द्विजातिषु। एवं संवत्सरं कृत्वा व्रतान्ते चाऽऽहिताग्नये। दद्यात् कृष्णाजिनं राजन्! यथापूर्वं मयेरितम्। व्रतमेतन्नरः कृत्वा मोक्षोपायञ्च विन्दति"।

सप्तवारस्नानव्रतं विष्णुधर्मोत्तरोक्तम् "चैत्रशुक्लादथारभ्य प्रत्यहं दिनसप्तकम्। सुप्रभां काञ्चनाक्षीञ्च विशालां मानसोद्भवाम्। मेघनादां सुवेणुञ्च तथैव विमलोदकाम्। नित्यं संपूजयेद्भक्त्या बहिःस्नानं समाचरेत्। तावाञ्च प्रत्यहं नाम्ना दध्ना होमं समाचरेत्। ब्राह्मणान् भोजयेद्दात दध्ना युक्तं सुभोजनम्। एतोदनं तथाश्नीयात्सकृदेव तथा निशि। एवं संवत्सरं कृत्वा व्रतं सारस्वतं नरः। तत्रोषित्र सुचिरं कालं मानुषे जायते यदा" इत्यादि।

सप्तसुन्दरकव्रतं भविष्योत्तरोक्तम् "एकभक्ता च सप्ताहं पौरिणीरत्न भोजयेत्। संपूज्य पार्वतीं भक्त्या नानापुष्पविशेषैः। ताम्बूलसिन्दूरवरैर्नारिकेलफलेन च। प्रीणयां कुसुदा देवी प्रणिपत्य विसर्जयेत्। एवमेवं पूजयेद्देवीं सप्ताहं यावदेव तु। पुनश्च सप्तमे प्राप्ते ताः सप्तैव निमन्त्रयेत्। षड्भ्यः सन्भोजयित्वाऽन्नं यथाशक्त्या विभूषणैः। भूषयित्वा माल्यवस्त्रैः वर्णवेशाकुलीवकैः। कुसुदा माधवी गौरी भवानी पार्वती उमा। अम्बिका चेति संपूज्या दर्पणं दापयेत् पृथक्। ब्राह्मणं पूजयेत्तैकं वाच्यं सम्यक्प्रसन्नो मे। सप्तसुन्दरकं नाम व्रतं पापहरं शुभम्। कृत्वा प्राप्नोति सौन्दर्यं सौभाग्यमतुलं तथा"।

सप्तव्रतं विष्णुधर्मोत्तरे "अथातः सम्प्रवक्ष्यामि सप्तव्रतमेव ते। चैत्रशुक्लादथारभ्य प्रत्यहं दिनसप्तकम्। दधि क्षीरं घृतं दधिमण्डं सुरोदकम्। तथैवेक्षुरसोदत्त